

Sprawozdanie z działalności Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych za lata 2014–2015

1. Informacje ogólne

W ósmym (2014) i dziewiątym (2015) roku funkcjonowania CARS kontynuowane były dotychczasowe działania badawcze, wydawnicze, konferencyjne i dydaktyczne. Rok 2014 był jednak rokiem, w którym nastąpiła zasadnicza zmiana statusu CARS. O ile przez siedem pierwszych lat swego istnienia działało ono jako grupa badawcza, składająca się z członków zwyczajnych, członków stowarzyszonych oraz stałych współpracowników, o tyle z dniem 1 października 2014 r. CARS stało się odrębną – podległą bezpośrednio Dziekanowi – jednostką organizacyjną o charakterze naukowo-badawczym, zajmującą się ekonomią i prawem ochrony konkurencji i regulacji sektorowych.

W latach 2014–2015 po raz trzeci i czwarty przeprowadzone zostały konkursy o nagrodę CARS za wybitne publikacje z zakresu prawnych i ekonomicznych aspektów ochrony konkurencji oraz regulacji sektorowych, ufundowane, jak co roku, przez PKO BP. Laureatką kolejnej Nagrody Antymonopolowej (Nagrody CARS 2014) została dr hab. Agata Jurkowska-Gomułka za pracę pt. *Publiczne i prywatne egzekwowanie zakazów praktyk ograniczających konkurencję: w poszukiwaniu zrównoważonego modelu współistnienia* (Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania UW, Warszawa 2013). Laureatem przyznanej po raz pierwszy w 2015 r. Nagrody Regulacyjnej (Nagroda CARS 2015) za wybitne monografie z zakresu prawnych i ekonomicznych problemów regulacji sektorowych został dr Jan Walulik za pracę pt. *Reforma regulacyjna. Przykład transportu lotniczego* (EuroPrawo, Warszawa 2013).

Podstawową formą działalności doradczej CARS w latach 2014 i 2015 były ekspertyzy naukowe opracowane na zlecenie podmiotów zewnętrznych. Podjęcie się przez CARS i przedstawienie tych ekspertyz jest zawsze uzależnione od zgody zleceniodawców na ich opublikowanie na stronie internetowej CARS (www.cars.wz.uw.edu.pl/ekspertyzy). W 2014 r. działalność doradcza CARS przybrała dwie formy. W roku 2015 CARS przygotował na zlecenie zewnętrzne i opublikował na swojej stronie internetowej cztery ekspertyzy naukowe.

W listopadzie 2015 r. zostały podpisane z UOKiK dwie umowy o realizację projektów badawczych dotyczących polityki karania w sprawach praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów; będą one realizowane do końca czerwca 2016 r.

W roku 2015 kontynuowano realizację Programu Wydawniczego CARS. W serii „Podręczniki i Monografie” CARS opublikowane zostały w tym roku cztery monografie. W roku 2014 ukazały się dwa numery „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” (YARS 2014, vol. 7(9) i 7(10)) oraz dziewięć numerów „internetowego Kwartalnika Antymonopolowo-Regulacyjnego” (iKAR). W roku 2015 również ukazały się dwa numery „Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies” (YARS 2015, vol. 8(11) i 8(12)) oraz osiem numerów „internetowego Kwartalnika Antymonopolowo-Regulacyjnego” (iKAR). W 2015 r. oba te czasopisma (YARS i iKAR) pozytywnie przeszły proces ewaluacji

ICI Journals Master List 2014, której wynikiem jest przyznanie wskaźnika ICV (Index Copernicus Value). *Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies* uzyskał ICV 2014: 68.41, co odpowiada wartości znormalizowanej **6.79** i jest przejawem tendencji wzrostowej (w 2013 r. wskaźnik ten wynosił 5.73). *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny* uzyskał ICV 48.94, co odpowiada wartości znormalizowanej **5.38** i jest również przejawem tendencji wzrostowej (w 2013 r. wskaźnik ten wynosił 4.35). Oba periodyki są też na liście „B” MNiSW. Istniejący na tej liście od kilku lat **YARS uzyskał 10 punktów, co oznacza wzrost o 100%.** **iKAR – występujący na tej liście po raz pierwszy – otrzymał 5 punktów.**

W latach 2014–2015 zorganizowano sześć konferencji naukowych – dwie międzynarodowe i cztery krajowe. Zintensyfikowano także realizację Programu Wykładów Gościnnych wybitnych uczonych polskich i zagranicznych; w 2015 r. odbyły się cztery takie wykłady. W latach 2014–2015 odbyły się także trzy spotkania Otwartego Seminarium Doktoranckiego. W 2014 r. zorganizowano także „Studenckie Warsztaty Regulacyjne”.

CARS podpisał dwa porozumienia o współpracy – w r. 2014 z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a w r. 2015 – z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji.

2. Działalność doradcza (ekspertyzy naukowe)

2.1. Lista czasopism naukowych z zakresu ochrony konkurencji i regulacji sektorowych

W 2014 r. opracowane zostały listy czasopism naukowych, w których mogą być publikowane artykuły z zakresu ochrony konkurencji i regulacji sektorowych (www.cars.wz.uw.edu.pl/doradztwo-12.html). Listy te mają pomóc członkom CARS, zwłaszcza młodszym pracownikom naukowym (doktorantom), oraz praktykom w wyborze czasopisma naukowego pozwalającego dotrzeć do jak największego i najważniejszego grona czytelników, ale też oferującego jak najwięcej punktów.

2.2. Prawna i ekonomiczna analiza klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w umowach o kredyt hipoteczny

W 2014 r. sporządzona i opublikowana (publicznie dostępna ze strony www.cars.wz.uw.edu.pl) została ekspertyza naukowa pt. *Prawna i ekonomiczna analiza klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w umowach o kredyt hipoteczny*. Została ona przygotowana na zlecenie jednego z banków. Ekspertyzę przygotował zespół w składzie: dr Małgorzata Olszak, prof. dr hab. Tadeusz Skoczny oraz doktorantka adw. Ilona Szwedziak-Bork (wszyscy z Wydziału Zarządzania UW). Podstawowym celem ekspertyzy była odpowiedź na pytania: czy typowa klauzula UNWW ma uzasadnienie ekonomiczne i regulacyjne oraz czy może być traktowana jako potencjalnie niedozwolona klauzula umowna w świetle art. 385¹ kodeksu cywilnego (k.c.) – tzw. klauzula abuzywna.

2.3. Obowiązek dostaw leków na rzecz hurtowników w świetle prawa konkurencji i regulacji sektorowych

Ekspertyza została sporządzona przez prof. dr hab. Tadeusza Skoczno (Zakład Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania UW), przy współudziale r.p. Marcina Kolasińskiego (doktoranta w Zakładzie Europejskiego Prawa Gospodarczego WZ UW) na zlecenie INFARMA Związku Pracodawców Innowacyjnych Firm Farmaceutycznych. Była ona związana z toczącymi się w tym czasie w Sejmie pracami nad poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo

farmaceutyczne. Dzięki jej opublikowaniu, ekspertyza ta była jednak dostępna także poza ramami procesu legislacyjnego.

Podstawowym celem ekspertyzy była weryfikacja twierdzenia, że dla zaspokojenia bieżących potrzeb pacjentów konieczne jest wprowadzenie przepisów gwarantujących hurtowniom dostawy leków refundowanych.

2.4. Pojęcie podmiotów zależnych i grupy kapitałowej w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, z uwzględnieniem treści art. 99 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne

Ekspertyza została sporządzona przez prof. dr hab. Tadeusza Skoczego (Zakład Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania UW) na zlecenie Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie. Jej celem była identyfikacja – występujących na gruncie prawa ochrony konkurencji i konsumentów – pojęć „podmioty kontrolne” i „grupa kapitałowa”, użytych w art. 99 ust. 2 i 3 prawa farmaceutycznego, stanowiącego podstawę wydawania zezwolenia na prowadzenie apteki przez wojewódzkich inspektorów farmaceutycznych.

2.5. Możliwość i sposoby eliminacji z obrotu prawnego postanowień umownych uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne

Ekspertyza została sporządzona przez dr hab. Monikę Namysłowską (Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPIA UŁ), przy współudziale prof. dr hab. Tadeusza Skoczego (Zakład Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania UW) na zlecenie Związku Banków Polskich. Jej celem było określenie możliwości i ewentualnych sposobów eliminacji z obrotu prawnego postanowień umownych uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne.

2.6. Analiza antymonopolowa w przypadku koncentracji przedsiębiorców na rynkach dwustronnych

Ekspertyza została sporządzona przez zespół w składzie: prof. dr hab. Tadeusz Skoczny (Zakład Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania UW), dr Jakub Górka (Katedra Systemów Finansowych Gospodarki, Zakład Bankowości i Rynków Pieniężnych Wydziału Zarządzania UW) oraz Dariusz Aziewicz (doktorant w Zakładzie Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania UW). Została ona zlecona CARS przez Kancelarię Sołtysiński Kawęcki & Szlęzak w Warszawie. Jej celem była analiza sześciu problemów badawczych dotyczących prewencyjnego nadzoru sprawowanego przez organy ochrony konkurencji nad zamierzonymi koncentracjami przedsiębiorców działających na tzw. rynkach dwustronnych (w znaczeniu ekonomicznym).

3. Publikacje

3.1. Konrad Stolarski, *Zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynkach telekomunikacyjnych w prawie Unii Europejskiej*, „Podręczniki i Monografie” CARS (16), Wydawnictwo Naukowe WZ UW (16), Warszawa 2015

Przedmiot publikacji obejmuje problematykę funkcjonowania zakazu nadużywania pozycji dominującej na rynkach telekomunikacyjnych w prawie Unii Europejskiej. Stanowi ona pogłębioną,

kompleksową analizę powyższej instytucji, ukierunkowaną na wyjaśnienie problemów, które mogą pojawiać się w związku z jej funkcjonowaniem w praktyce. Co do zasady, punktem odniesienia dla analizy jest prawo Unii Europejskiej, niemniej dla celów komparatystycznych autor podejmuje się również ustalenia jak podobne regulacje funkcjonują w systemach prawnych Polski oraz wybranych państw członkowskich. Głównym celem pracy jest wykazanie w jaki sposób specyficzna natura ściśle regulowanych rynków telekomunikacyjnych wpływa na stosowanie instytucji prawa konkurencji, a w szczególności art. 102 TFUE. Przedmiotem badań autora są w tym zakresie takie zagadnienia, jak granice interwencji regulacyjnej i antymonopolowej oraz relacja pomiędzy dyrektywami, leżącymi u podstaw działalności krajowych oraz unijnych organów regulacyjnych i antymonopolowych. Publikacja zawiera szczegółową analizę szeregu zagadnień szczególnie istotnych z perspektywy prawa konkurencji, takich jak definicja rynku, dominacja, kolektywna pozycja dominująca czy obiektywne uzasadnienie nadużycia pozycji dominującej. Zawiera również analizę najbardziej charakterystycznego miejsca styku prawa konkurencji oraz prawa regulacji sektorowej, jakim jest zarzut działania regulowanego w sprawach antymonopolowych.

3.2. Rajmund Molski, *Prawne i ekonomiczne aspekty polityki promowania narodowych czempionów*, „Podręczniki i Monografie” CARS (17), Wydawnictwo Naukowe WZ UW (17), Warszawa 2015

Polityka promowania przez państwo tzw. narodowych czempionów budzi kontrowersje, co prowokuje ożywioną debatę w kwestii zasadności tej polityki. W debacie tej wciąż pada więcej pytań niż odpowiedzi. Kluczowy problem sprowadza się do odpowiedzi na pytania: czy przedsiębiorstwa te powinny powstawać samoistnie, czy raczej aktywną rolę w procesie ich tworzenia i wzrostu powinny odgrywać władze państwowe i na czym ewentualnie to wsparcie miałoby polegać? Odpowiedzi wymaga też pytanie o rzeczywisty wymiar polityki promowania narodowych czempionów realizowanej w praktyce przez różne państwa, a także o jej zgodność z szeroko rozumianym prawem i polityką ochrony konkurencji. Jakkolwiek pytania te zyskały szczególną doniosłość w okresie nasilonej interwencji publicznej w gospodarkę doby kryzysu, ich aktualność nie ogranicza się bynajmniej do tego okresu. Celem prezentowanej monografii jest próba choćby częściowej odpowiedzi na postawione wyżej fundamentalne pytania.

3.3. Marta Michałek, *Right to Defence in EU Competition Law; The Case of Inspections*, „Podręczniki i Monografie” CARS (18), Wydawnictwo Naukowe WZ UW, Warszawa 2015

Praca stanowi dysertację doktorską obronioną przez autorkę na Uniwersytecie we Fryburgu (Szwajcaria) w 2015 r. W książce przeanalizowano kwestię ochrony prawa przedsiębiorców do obrony w ramach inspekcji przeprowadzonych przez Komisję Europejską. Ocena poziomu ochrony przyznawanej przedsiębiorcom dokonana została na podstawie porównania (i) obecnego porządku prawnego UE i podejścia przyjętego przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z (ii) ochroną zapewnioną przez Europejską Konwencję Praw Człowieka i standardami określonymi przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w tej kwestii. Analiza obejmuje następujące zagadnienia: charakterystykę prawa do obrony, najbardziej istotne międzynarodowe (zwłaszcza europejskie) systemy lub akty prawne wprowadzające ochronę prawa do obrony, uprawnienia kontrolne Komisji, uprawnienia do nakładania grzywien i okresowych kar pieniężnych i niektóre

problemy związane z tymi uprawnieniami (*fishing expeditions*, następcze przeszukania danych elektronicznych), a także najistotniejsze prawa i zasady (będące składnikami prawa do obrony), które stanowią ograniczenia uprawnień kontrolnych Komisji, czyli zasadę proporcjonalności, ochronę tajemnicy zawodowej (LPP), prawo do wolności od samooskarżenia się, zasadę skutecznej ochrony sądowej oraz prawo do prywatności.

3.4. Piotr Semeniuk, *Koncepcja jednego organizmu gospodarczego w prawie ochrony konkurencji*, „Podręczniki i Monografie” CARS (19), Wydawnictwo Naukowe WZ UW, Warszawa 2015

W książce przeanalizowano zastosowanie koncepcji jednego organizmu gospodarczego (*single economic unit*) w prawie ochrony konkurencji. Podstawowym porządkiem prawnym analizowanym przez autora jest polskie oraz unijne prawo ochrony konkurencji (prawo antymonopolowe, antytrustowe). Z powodu wysoce ogólnikowego odwołania się do koncepcji jednego organizmu gospodarczego przez przepisy regulacji antymonopolowej zarówno polskiej, jak i unijnej, w pracy przedstawione są też rozwiązania przyjęte przez inne porządki prawne, przede wszystkim prawo Stanów Zjednoczonych.

Autor bada różne uzasadnienia dla istnienia w prawie ochrony konkurencji koncepcji jednego organizmu gospodarczego, konfrontuje tę koncepcję z naukami ekonomicznymi (w szczególności z tzw. teorią firmy) oraz dokonuje przeglądu podstawowych poglądów dotyczących koncepcji jednego organizmu gospodarczego wyrażanych w piśmiennictwie, orzecznictwie oraz praktyce decyzyjnej organów konkurencji.

Głównym celem pracy, poza usystematyzowaniem dotychczasowych poglądów wyrażanych w piśmiennictwie oraz orzecznictwie jest wykazanie, że koncepcja jednego organizmu gospodarczego, choć opiera się na zjawisku jednolitym ontologicznie (opisywanym przez nauki ekonomiczne zjawisku „firmy”), przybiera odmienne znaczenie i powinna podlegać niejednorodnej analizie w zależności od rodzajów norm prawnych, dla których stosowania jest ona wykorzystywana. Poszczególnym normom prawnym, również w zakresie prawa antymonopolowego, przyświecają bowiem często różne cele i funkcje, zatem odwoływanie się przez te normy do, pozornie jednorodnej, koncepcji jednego organizmu gospodarczego może być w rzeczywistości dużym uproszczeniem.

3.5. *Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies (YARS)* (www.yars.wz.uw.edu.pl)

Lata 2014–2015 były kolejnymi latami wydawania międzynarodowego periodyku naukowego *Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies (YARS)*. Pierwszy z dwóch wydanych w 2014 r. numerów YARS (YARS 2014, vol. 7(9)) został przygotowany z okazji 10. rocznicy przystąpienia do Unii Europejskiej dziesięciu państw europejskich, wśród nich ośmiu państw z Europy Środkowo-Wschodniej. Autorami artykułów opublikowanych w tym numerze są akademicy z Czech, Mołdawii, Polski, Słowacji i Węgier.

Drugi numer YARS z 2014 r. (2014, vol. 7(10)) był numerem specjalnym. Zawiera on wystąpienia wygłoszone w ramach „Competition Policy Workshop”, zorganizowanego w ramach IX ASCOLA Conference Warsaw 2014.

Pierwszy numer YARS z 2015 r. (2015, vol. 8(11)) był numerem regularnym. Zostały w nim opublikowane artykuły akademików z Albanii, Gruzji, Kosowa, Litwy i Polski.

Drugi z wydanych w 2015 r. numerów YARS (YARS 2015, vol. 8(12)) zawiera referaty wygłoszone podczas międzynarodowej konferencji *Harmonisation of Private Antitrust Enforcement: A Central and Eastern European Perspective*, zorganizowanej przez CARS oraz Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku w Supraślu w dniach 2–4 lipca 2015 r. Autorami referatów (artykułów) opublikowanych w tym numerze są akademicy z Chorwacji Gruzji, Litwy, Polski, Portugalii, Serbii, Słowacji, Ukrainy i Węgier.

3.6. internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny (iKAR) (www.ikar.wz.uw.edu.pl)

Lata 2014 i 2015 były też trzecim i czwartym rokiem wydawania krajowego czasopisma naukowego *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny* (iKAR). W roku 2014 zostało opublikowanych aż dziewięć numerów iKAR. Cztery z nich były numerami „ogólnymi”, zawierającymi teksty o różnej tematyce z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów (numery 1(3), 3(3), 6(3), 9(3)). Jeden numer miał charakter szczególny, gdyż był w całości poświęcony problematyce ochrony interesów konsumentów (nr 4(3)). Pozostałe trzy numery były dedykowane regulacjom w sektorach usług pocztowych (nr 2(3)), usług finansowych (nr 5(3)), transportu kolejowego (nr 7(3)) oraz telekomunikacji (nr 8(3)).

W roku 2015 opublikowanych zostało osiem numerów iKAR. Cztery z nich były numerami „ogólnymi”, zawierającymi teksty o różnej tematyce z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów (numery 2(4), 4(4), 5(4), 8(4)). Pozostałe cztery numery były dedykowane regulacjom w sektorach transportu kolejowego (nr 1(4)), energetyki (nr 3(4)), mediów audiowizualnych (nr 7(4)) oraz telekomunikacji (nr 8(4)).

4. Konferencje

4.1. IX ASCOLA Conference Warsaw 2014

Wydarzeniem roku 2014 w obszarze ochrony konkurencji w Polsce była IX ASCOLA Conference Warsaw 2014, która została zorganizowana przez CARS w Warszawie w dniach 26–28 czerwca 2014 r. na prośbę Zarządu Academic Society of Competition Law (www.ASCOLA-conference-warsaw.2014.wz.uw.edu.pl). Była ona przede wszystkim poświęcona problematyce *Procedural fairness in competition proceedings*. Program konferencji – obok czterech sesji plenarnych – obejmował także „Competition Policy Workshop”.

W Konferencji wzięło udział łącznie 84 osoby pochodzące z 5(!) kontynentów, 18 krajów, 23 uniwersytetów oraz duże grono gości. Materiały pokonferencyjne zostały opublikowane w książce *Procedural Fairness in Competition Proceedings*. Edited by Paul Nihoul, and Tadeusz Skoczny, wydanej w 2015 r. przez wydawnictwo Edward Edgar Publishing w serii ASCOLA Competition Law series. Wybrane referaty wygłoszone w ramach Competition Policy Workshop zostały opublikowane w YARS 2014, vol. 7(10).

4.2. International Conference on Harmonisation of Private Antitrust Enforcement: A Central and Eastern European Perspective

W dniach 2–4 lipca 2015 r. w Supraślu odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Harmonisation of Private Antitrust Enforcement: A central and Eastern European Perspective*, zorganizowana przez CARS oraz Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (Katedrę Prawa Gospodarczego Publicznego). Konferencja była poświęcona w szczególności zagadnieniom

związanym z koniecznością implementowania przez państwa członkowskie Unii Europejskiej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/104/UE z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie niektórych przepisów regulujących dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia prawa konkurencji państw członkowskich i Unii Europejskiej, objęte przepisami prawa krajowego.

W konferencji wzięło udział ok. 40 osób z różnych państw Europy Środkowej i Wschodniej, w tym ponad połowa z Polski.

Materiały pokonferencyjne zostały opublikowane w *Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies* 2015, vol. 8(12).

4.3. Wpływ prawa europejskiego na polskie prawo konkurencji oraz regulację sektorową

Konferencja *Wpływ prawa europejskiego na polskie prawo konkurencji oraz regulację sektorową* została zorganizowana przez CARS 21 maja 2014 r. w celu upamiętnienia dziesiątej rocznicy akcesji Polski do Unii Europejskiej. Celem konferencji była dyskusja na temat najbardziej interesujących aspektów wpływu prawa europejskiego na polskie prawo konkurencji oraz regulację sektorową. W konferencji wzięło udział 78 pracowników naukowych i praktyków z kilkunastu instytucji i organizacji.

4.4. Konferencja CARS nt. Znowelizowana ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów – najważniejsze zmiany i kierunki dalszej modernizacji

Celem konferencji, która odbyła się 19 stycznia 2015 r. w Warszawie, było krytyczne podsumowanie najważniejszych zmian w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów dokonanych nowelą z 10 czerwca 2014 r. oraz przedyskutowanie oczekiwań związanych z jej stosowaniem, a także wstępna refleksja nad kierunkami i oczekiwaniami dalszej modernizacji ustawy, w tym podwyższenia skuteczności prawnej ochrony konkurencji i poziomu sprawiedliwości proceduralnej w jej stosowaniu oraz zwiększenia jej kompatybilności ze standardami unijnymi i światowymi.

4.5. Pierwszy Polski Kongres Prawa Konkurencji

Wydarzeniem roku 2015 w obszarze ochrony konkurencji w Polsce był 1. Polski Kongres Prawa Konkurencji (1. PKPK); jego inicjatorem i organizatorem był CARS, a jego Patronem – Tauron Sprzedaż.

1. PKPK odbył się w dniach 13–15 kwietnia 2015 r. w Centrum Konferencyjnym Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Bezpośrednio przed rozpoczęciem Kongresu odbyła się uroczysta sesja z okazji 25-lecia prawa ochrony konkurencji w wolnej Polsce, której gospodarzem był Prezes UOKiK Pan Adam Jasser.

1. PKPK został zorganizowany w kontekście 25 lat transformacji, w tym tworzenia normatywnych podstaw ochrony konkurencji i konsumentów oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji w warunkach gospodarki rynkowej. Kongres miał na celu podsumowanie dorobku oraz zidentyfikowanie aktualnych i przyszłych wyzwań stojących przed nauką i praktyką prawa ochrony konkurencji oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji.

Materiały kongresowe zostały opublikowane w tomie: *Prawo konkurencji 25 lat. Pierwszy Polski Kongres Prawa Konkurencji*. Redakcja naukowa T. Skoczny, Wolters Kluwer, Warszawa 2016. Zob. też specjalną stronę internetową Kongresu: <http://www.1pkpk.wz.uw.edu.pl/>.

4.6. Konferencja nt. *Ekonomia Ochrony Konkurencji*

W dniach 13 i 14 października 2015 r. odbyła się konferencja nt. ekonomii ochrony konkurencji zorganizowana przez UOKiK i CARS w Centrum Konferencyjnym UOKiK.

W pierwszym dniu konferencji odbyło się międzynarodowe seminarium nt. porozumień wertykalnych. Wzięli w nim udział przedstawiciele KE, krajowych organów ochrony konkurencji, przedstawiciele środowisk akademickich i praktyki. Folie prelegentów tej części konferencji są dostępne na stronie internetowej UOKiK.

Drugiego dnia konferencji odbyły się cztery panele poświęcone wykorzystywaniu ekonomii w ochronie konkurencji, stosowaniu analiz ekonomicznych oraz przesłankom i warunkom wykorzystywania metod ilościowych w stosowaniu prawa ochrony konkurencji, a także ekonomii ochrony konkurencji i regulacji wobec praktyk antykonkurencyjnych.

5. Wykłady gościnne

5.1. Barry Sullivan, *The Use of Economic Analysis in US Administrative Law*

26 października 2015 r. odbyło się spotkanie z prof. Barrym Sullivanem z Loyola University Chicago poświęcone stosowaniu analizy ekonomicznej w amerykańskim prawie administracyjnym (tytuł referatu: „*The Use of Economic Analysis in US Administrative Law*”). Spotkanie zostało zorganizowane przez Szkołę Prawa Amerykańskiego Wydziału Prawa i Administracji UW przy współudziale Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych Wydziału Zarządzania UW.

5.2. Prof. Rajmund Molski, *Dylematy polityki promowania narodowych czempionów*

Zgodnie z programem wykładów gościnnych CARS, w dniu 13 listopada 2015 r. odbył się w CARS wykład prof. USz dr. hab. Rajmunda Molskiego pt. ***Dylematy polityki promowania narodowych czempionów.***

Profesor udzielił m.in. odpowiedzi na następujące pytania dotyczące jednego z najbardziej kontrowersyjnych obszarów polityki gospodarczej: czy przedsiębiorstwa o statusie tzw. narodowych czempionów powinny powstawać same z siebie, czy raczej aktywną rolę w procesie ich wzniesienia i wzrostu powinny odgrywać władze publiczne, i na czym ewentualnie to wsparcie miałyby polegać; jakie są praktyczne doświadczenia we wdrażaniu polityki promowania narodowych czempionów przez różne państwa (jurysdykcje); czy polityka ta da się pogodzić z prawem i polityką konkurencji? To tylko niektóre z pytań w niegasnącej debacie.

5.3. Dr Marek Martyniszyn, *How high (and far) can you go? On fine-setting in cartel cases involving vertically-integrated undertakings and foreign sales*

Zgodnie z programem wykładów gościnnych CARS, w poniedziałek 30 listopada 2015 r. odbył się w CARS wykład dr. Marka Martyniszyna z Uniwersytetu w Belfaście pt. „How high (and far) can you go? On fine-setting in cartel cases involving vertically-integrated undertakings and foreign sales”.

5.4. Paul Nihoul, *Fairness, efficiency, choice. What standard for competition policy worldwide?*

W dniu 17 grudnia 2015 r. odbył się (w Centrum Konferencyjnym UOKiK) wykład gościnny Prof. dr. Paula Nihoula z Catholic University Louvain. Prof. Nihoul był w tym momencie także

Prezesem Zarządu ASCOLA (Academic Society of Competition Law) i przyszłym sędzią unijnego Sądu (General Court).

Prof. Nihoul wskazał na rosnącą grupę akademików, która takiego standardu upatruje w zapewnieniu konsumentom możliwie szerokiego wyboru, w opozycji do powszechnie przyjmowanych kryteriów dobrobytu (nadwyżki) konsumenta lub dobrobytu całkowitego (sumy nadwyżek dostawców i konsumentów). Zdaniem prelegenta silne strony takiego paradygmatu ilustrują następujące sprawy: *Microsoft* (wiązaną Windows Media Player z systemem operacyjnym Windows), *Intel* (rabaty lojalnościowe) oraz *France Telecom* (drapieżnictwo cenowe/selektywne obniżki cen).

W ocenie prof. Nihoula można dostrzec trend w orzecznictwie sądów unijnych, od *Hoffman La Roche*, przez *United Brands* i *Michelin*, w ramach którego dostrzegana jest zasadnicza rola wyboru konsumentów. Zdaniem prelegenta standardowe ekonomiczne kryteria oceny zachowań przedsiębiorców nie zawsze dają właściwe odpowiedzi. Zasadne jest położenie większego nacisku na dostosowanie funkcjonowania rynków do preferencji konsumentów; te ostatnie można mierzyć w drodze badania opinii publicznej/ankiet.

6. Otwarte Seminarium Doktoranckie (OSD)

6.1. Piotr Semeniuk, *Jeden organizm gospodarczy w polskim i europejskim prawie konkurencji*

W dniu 10 marca 2014 r. odbyło się jedyne w tym roku spotkanie Otwartego Seminarium Doktoranckiego (OSD); do dyskusji wprowadził Piotr Semeniuk (doktorant WPIA UJ). Było ono poświęcone podstawowym problemom „jednego organizmu gospodarczego (*single economic unit*) w polskim i europejskim prawie konkurencji”. Zagadnienie to odgrywa istotną rolę na różnych etapach stosowania prawa konkurencji: ma ono związek z pojęciami „kontroli” i „grupy kapitałowej” w prawie kontroli koncentracji, wpływa na zwolnienie pewnych typów porozumień (np. porozumień agencyjnych, pracowniczych i innych porozumień „w ramach” jednego organizmu gospodarczego) spod zastosowania przepisów o antykonkurencyjnych porozumieniach oraz może wiązać się przypisaniem odpowiedzialności za naruszenie reguł konkurencji.

6.2. Piotr Semeniuk, *Odpowiedzialność spółek-matek w polskim prawie konkurencji, a koncepcja winy podmiotu kolektywnego*

Spotkanie odbyło się 24 marca 2015 r. Wystąpienie P. Semeniuka komentowały koreferentki dr hab. Agata Jurkowska Gomułka, dr hab. Anna Piszcz.

Przedmiotem wystąpienia Piotra Semeniuka (doktoranta WPIA UJ) było zagadnienie administracyjnej odpowiedzialności podmiotów kolektywnych w prawie konkurencji oraz w ramach tych podmiotów. Autor starał się odpowiedzieć na pytania: czy Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może nakładać kary na spółki-matki za zachowania spółek-córek oraz jakie przesłanki strony subiektywnej warunkują możliwość takich kar? Starał się też wyjaśnić kwestie odpowiedzialności antymonopolowej w ramach podmiotów zbiorowych, tj. takich osób prawnych, gdzie istnieje hierarchiczna struktura decyzyjna. Poruszył też wątpliwości związane z nowelizacją ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wprowadzającą odpowiedzialność administracyjną dla osób fizycznych „zarządzających przedsiębiorstwem”.

6.3. Jan Markiewicz, „Opłaty półkowe” – pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży jako delikt nieuczciwej konkurencji w świetle art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk. Tradycyjna wykładnia w świetle nowości orzeczniczych

Spotkanie odbyło się 22 października 2015 r. Przedmiotem wprowadzenia adw. Jana Markiewicza z Kancelarii Wardyński i Wspólnicy oraz doktorantki prof. dr hab. Ewy Nowińskiej (WPiA UJ) była analiza obowiązującej wykładni art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, który głosi, iż czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie dostępu do rynku poprzez pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towarów do sprzedaży. Od czasu wejścia w życie art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk jest powszechnie wykorzystywany w obrocie przez dostawców sieci handlowych, którzy na jego podstawie żądają od odbiorców swoich towarów zwrotu należności określanych zbiorczo jako tzw. opłaty półkowe. Żądaniem zwrotu dostawcy obejmują przede wszystkim wynagrodzenie uiszczone za świadczone przez sieci usługi (np. reklamowe czy logistyczne) oraz kwoty, o które w drodze rabatów obniżyli oni cenę sprzedaży towaru. Autor poddał krytycznej analizie powody, dla których w orzecznictwie powództwa dostawców tradycyjnie uznaje się za zasadne nawet wówczas, gdy nie wykazano utrudnienia dostawcy dostępu do rynku, sieć handlowa pobierała opłaty stanowiące ekwiwalent rzeczywiście wykonanych na rzecz dostawcy usług (nie będące opłatami „za przyjęcie towaru do sprzedaży”) lub też gdy przedmiotem sporu jest redukcja ceny, a więc w przypadkach, do których art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk się nie odnosi. W dalszej kolejności autor przedstawił najnowsze wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, które zdają się krytycznie odnosić do dotychczasowej, kategorycznej linii orzecznictwa, choć nie można jeszcze mówić o jej przełamaniu. Równocześnie, przedmiotem rozważań było zjawisko przenoszenia sporów na gruncie art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk do postępowania arbitrażowego i charakterystyczne aspekty orzecznictwa.

7. Studenckie warsztaty regulacyjne

Z inicjatywy studenckiej, w okresie od lutego do maja 2014 r., odbywały się w CARS Studenckie Warsztaty Regulacyjne, w ramach których 24 studentów wydziałów prawa, ekonomii i zarządzania spotykało się ze specjalistami od rynków regulowanych w telekomunikacji, mediach audiowizualnych, transporcie kolejowym i lotniczym, energetyce, usługach finansowych oraz w sektorze farmaceutycznym. Warsztaty odbywały się w grupach max 12-osobowych i miały charakter głównie dyskusyjny.

8. Porozumienia CARS

8.1. Porozumienie CARS – UOKiK

Kontynuując serię porozumień z władzami publicznymi odpowiedzialnymi za sprawy ochrony konkurencji i regulacji sektorowych, w dniu 5 maja 2014 r. zostało podpisane porozumienie o współpracy między CARS a UOKiK. Przewiduje ono szeroko zakrojoną współpracę CARS z organem odpowiedzialnym za sprawy ochrony konkurencji i konsumentów w zakresie badań naukowych, publikacji oraz konferencji i innych spotkań.

8.2. Porozumienie CARS – KRRiT

Kontynuując serię porozumień z władzami publicznymi odpowiedzialnymi za sprawy ochrony konkurencji i regulacji sektorowych, w 2015 r. zostało podpisane porozumienie o współpracy między CARS a Krajową Radą Radiofonii i Telewizji (http://www.cars.wz.uw.edu.pl/wspolpraca_miedzynarodowa-regulatorzy.html). Przewiduje ono szeroką współpracę CARS z organem odpowiedzialnym za sprawy regulacji radiowo-telewizyjnej w zakresie badań naukowych, publikacji oraz konferencji i innych spotkań.

Nina Łazarczyk

Koordynatorka Krajowa CARS

e-mail: nlazarczyk@wz.uw.edu.pl